

"INKLYUZIV TA'LIM UCHUN TEXNOLOGIYADAN FOYDALANISH: RAQAMLI ASRDA TURLI O'QUVCHILARNING IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH"

**Yodgorova
Tursunoy
Xasanovna**

*Sirdaryo viloyati Guliston shaxar
Davr ko'chasi 62- uy. 6- maktab
Boshlang'ich sinif o'qituvchisi*

Abstract

Inklyuziv ta'lim o'zining xilma-xilligi va qulayligiga urg'u berishi bilan ajralib turadi, raqamli davrda transformativ o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Ushbu ilmiy maqola texnologiya va inklyuziv ta'limning kesishishini o'rganib chiqadi, innovatsion raqamli vositalar va platformalar turli xil o'quvchilarni qanday kuchaytirishi, inklyuziyadagi to'siqlarni bartaraf etishi va ta'lim natijalarini yaxshilashi mumkinligi haqida gapiradi. Inklyuziv ta'lim sharoitlarida texnologiyani integratsiyalashning afzalliklari, muammolari va ilg'or tajribalarini o'rganib, ushbu maqola barcha talabalar uchun teng huquqli ta'lim imkoniyatlarini yaratishda texnologiyaning muhim rolini yoritishga qaratilgan.

Keywords : inklyuziv ta'lim, texnologiya, raqamli vositalar, xilma-xillik, mavjudlik

Kirish.

Ta'limga texnologiya integratsiyasi o'qitish va o'qitish amaliyotida inqilob qildi, o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondiradigan inklyuziv muhitni rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlarni taklif qildi. Inklyuziv ta'lim kontekstida texnologiya barcha talabalarning akademik va ijtimoiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasi, foydalanish imkoniyatlari va hamkorlik vositalarini ta'minlovchi kuchli yordamchi bo'lib xizmat qiladi. Ushbu maqola texnologiya inklyuziv ta'limni qayta shakllantirishning innovatsion usullarini o'rganadi, uning to'siqlarni yo'q qilish, tenglikni ta'minlash va raqamli asrda turli xil o'quvchilarni kengaytirish imkoniyatlarini ta'kidlaydi.

Inklyuziv ta'limda texnologiyaning afzalliklari:

Inklyuziv ta'limda texnologiyadan foydalanish talabalarning akademik muvaffaqiyati va har tomonlama rivojlanishiga hissa qo'shadigan ko'plab afzalliklarni keltirib chiqaradi. Ba'zi asosiy afzalliklarga quyidagilar kiradi:

1. Shaxsiylashtirilgan ta'lim: Texnologiya individual ta'lim uslublari va tezligiga mos keladigan moslashtirilgan o'quv platformalari va vositalarini ta'minlaydi, bu esa turli xil o'quvchilar uchun moslashtirilgan ta'lim va qo'llab-quvvatlash imkonini beradi.

Shaxsiylashtirilgan ta'lim, texnologiya yordamida osonlashtiriladi, individual ta'lim uslublari va tezligiga mos keladigan moslashtirilgan ko'rsatmalar va yordamni taklif qilish orqali ta'lim landshaftini inqilob qiladi. Moslashtirilgan o'quv platformalari va vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondira oladi, bu esa yanada inklyuziv va samarali ta'lim muhitini ta'minlaydi.

Shaxsiylashtirilgan ta'limda texnologiyaning integratsiyasi o'qituvchilar uchun har bir o'quvchining o'ziga xos kuchli tomonlari, afzalliklari va muammolarini qondirish uchun imkoniyatlar dunyosini ochadi. Texnologiya shaxsiylashtirilgan ta'limni qanday o'zgartiradi:

1. Moslashuvchan ta'lim platformalari: Texnologiya individual taraqqiyot va samaradorlik asosida tarkib va qiyinchilik darajasini moslashtiradigan moslashuvchan ta'lim platformalarini yaratish imkonini beradi. Bu o'quvchilarga o'z tezligida o'rganish imkonini beradi, ular na orqaga chekinmasliklari, na oldinga shoshilmasliklarini ta'minlaydi va shu bilan ularning o'quv salohiyatini maksimal darajada oshiradi.

2. Moslashtirilgan kontent: Raqamli vositalar o'qituvchilarga tarkibni turli o'quv uslublari moslashtirish uchun moslashuvchanlikni ta'minlaydi. Bunga interaktiv simulyatsiyalar, multimediyalar resurslari va vizual, eshitish, kinestetik va boshqa o'rganish afzalliklariga mos keladigan real dunyo ilovalari kirishi mumkin.

3. Ma'lumotlarga asoslangan insights: Texnologiya o'quvchilar faoliyati, faolligi va o'rganish shakllari haqidagi ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish imkonini beradi. Ma'lumotlar tahlilidan foydalanish orqali o'qituvchilar har bir talabaning muvaffaqiyati va yaxshilash sohalari haqida qimmatli ma'lumotlarga ega bo'lib, maqsadli aralashuvlar va qo'llab-quvvatlash imkonini beradi.

4. Differentsial ta'lim: Texnologiyalar yordamida o'qituvchilar bitta sinfda o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitishni osongina farqlashlari mumkin. Darajali topshiriqlar, moslashuvchan guruhlash yoki individuallashtirilgan o'rganish yo'llari orqalimi, texnologiya turli ko'nikma darajalarida o'quvchilarga foyda keltiradigan tabaqalashtirilgan ta'lim strategiyalarini qo'llab-quvvatlaydi.

5. Shaxsiy ta'lim rejalar: Texnologiya har bir talaba uchun ularning o'ziga xos ehtiyojlari va intilishlariga moslashtirilgan maqsadlar, strategiyalar va resurslarni belgilab beruvchi shaxsiylashtirilgan ta'lim rejalarini ishlab chiqishga yordam beradi. Ushbu rejalar talabalarning o'sishi va muvaffaqiyati uchun yo'l xaritasini taqdim etadi va ularni o'quv maqsadlariga erishishga yo'naltiradi.

6. Fikr va mulohaza: Raqamli vositalar real vaqt rejimida fikr-mulohaza va baholash imkonini beradi, bu esa o'quvchilarga o'z taraqqiyoti va rivojlanish sohalari haqida darhol ma'lumot olish imkonini beradi. Bundan tashqari, texnologiya o'z-o'zini baholash va mulohaza yuritishni qo'llab-quvvatlaydi, bu esa o'quvchilarga o'z ta'lim sayohatlariga egalik qilish imkoniyatini beradi.

7. Hamkorlikda o'rganish: Texnologiya talabalar tengdoshlari bilan muloqot qilishlari, fikr almashishlari va loyihalar ustida birgalikda ishlashlari mumkin bo'lgan hamkorlikda o'rganish tajribasini rivojlantiradi. Hamkorlik vositalari va platformalar jamoaviy ish, muloqot qobiliyatlari va o'quvchilar o'rtasida hamjamiyat hissini rag'batlantiradi, umumiy o'rganish tajribasini oshiradi.

Ushbu ishlab chiqish texnologiyaga asoslangan shaxsiylashtirilgan o'quv platformalari va vositalaridan individual ta'lim uslublari va tezligini qondirish uchun qanday foydalanish mumkinligini ta'kidlaydi, shu bilan ta'lim sharoitida turli xil o'quvchilar uchun moslashtirilgan ko'rsatmalar va yordam beradi.

2. Mavjud imkoniyatlar: Raqamli vositalar matndan nutqqa o'tkazish, ekranni o'qish dasturlari va taglavhalar kabi bir qator qulaylik funksiyalarini taklif etadi, bu esa ta'lim mazmunini yanada inklyuziv va turli ehtiyojlari bo'lgan talabalar uchun ochiq qiladi.

3. Mashg'ulot va motivatsiya: Interfaol multimedia resurslari, o'yinlashtirilgan o'quv platformalari va virtual simulyatsiyalar o'quvchilarni jalb qiladi va ularning motivatsiyasini oshiradi, bu esa ta'lim natijalarini yaxshilaydi.

4. Hamkorlik va muloqot: Onlayn hamkorlik vositalari va platformalari o'quvchilar, o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasida muloqot va o'zaro hamkorlikni osonlashtiradi, jamiyatda bo'lish hissini uyg'otadi va o'rganish tajribasini o'rtoqlashadi.

Qiyinchiliklar va mulohazalar:

Inklyuziv ta'limda texnologiyaning ko'plab afzalliklariga qaramay, uni samarali amalga oshirish uchun bir qator muammolar va mulohazalarni hal qilish kerak. Ushbu qiyinchiliklardan ba'zilari quyidagilardan iborat:

1. Kirish va tenglik: Talabalar o'rtasida texnologiya va raqamli resurslardan foydalanishdagi nomutanosiblik mavjud tengsizliklarni kuchaytirishi mumkin, bu esa barcha o'quvchilar uchun teng foydalanishni ta'minlash choralarini talab qiladi.

2. Raqamli savodxonlik: Talabalar va o'qituvchilar texnologiyadan ta'lim maqsadlarida samarali foydalanish uchun raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishlari kerak.

3. Ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizligi: Talabalar ma'lumotlarini himoya qilish va onlayn ta'lim muhitida maxfiylik va xavfsizlikni ta'minlash raqamli asrda muhim masalalardan hisoblanadi.

4. Kasbiy rivojlanish: O'qituvchilar o'zlarining o'qitish amaliyotiga texnologiyani samarali integratsiyalash va inklyuziv ta'lim muhitini yaratish uchun doimiy trening va yordamni talab qiladi.

Eng yaxshi amaliyot va strategiyalar:

Inklyuziv ta'limda texnologiya imkoniyatlaridan to'liq foydalanish uchun quyidagi eng yaxshi amaliyot va strategiyalar tavsiya etiladi:

1. Universal Design for Learning (UDL): Turli xil ta'lim ehtiyojlarini qondiradigan moslashuvchan va inklyuziv o'quv muhitini yaratish uchun UDL tamoyillarini amalga oshirish.

2. Hamkorlikdagi hamkorlik: Inklyuziv ta'lim uchun innovatsion yechimlarni birgalikda yaratish va amalga oshirish uchun o'qituvchilar, texnologiya bo'yicha ekspertlar va manfaatdor tomonlar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish.

3. Doimiy baholash va takomillashtirish: Texnologiyaning ta'lim natijalariga ta'sirini muntazam ravishda baholash va fikr-mulohazalar va ma'lumotlar tahlili asosida tuzatishlar kiritish.

4. Jamiyat ishtiroki: Ota-onalar, tarbiyachilar va kengroq jamoatchilikni o'quvchilarning o'qishi va farovonligini qo'llab-quvvatlash uchun ta'lim jarayoniga jalb qilish.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, texnologiya o'quv muhitida foydalanish imkoniyatini, shaxsiylashtirish va hamkorlikni kuchaytirish orqali inklyuziv ta'limni rivojlantirish uchun misli ko'rilmagan imkoniyatlarni taqdim etadi. Raqamli vositalar va platformalardan samarali foydalanish orqali o'qituvchilar turli xil o'quvchilarga imkoniyat beradigan, inklyuzivlik yo'lidagi to'siqlarni yo'q qiladigan va barcha talabalar uchun akademik muvaffaqiyat va farovonlikka yordam beradigan inklyuziv ta'lim tajribasini yaratishi mumkin. Raqamli asrda harakatlanar ekanmiz, xilma-xillikni nishonlaydigan va har bir talabani ta'lim ehtiyojlarini qo'llab-quvvatlaydigan yanada adolatli va inklyuziv ta'lim landshaftini shakllantirishda texnologiyani o'zgaruvchan salohiyatidan foydalanish juda muhimdir.

Texnologiya tomonidan quvvatlangan shaxsiylashtirilgan ta'lim individual ehtiyojlar, imtiyozlar va intilishlarni birinchi o'ringa qo'yadigan ta'limga transformativ yondashuvni ifodalaydi. Moslashtirilgan o'quv platformalari va vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilar har bir talabani ta'lim salohiyatini rivojlantiruvchi, umrbod ta'lim va o'sish madaniyatini rivojlantiruvchi qiziqarli, inklyuziv va samarali ta'lim muhitini yaratishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 13-oktyabrdagi "Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim-tarbiya berish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4860-sonli qarori,

2. Захаренко Е. Н. и др. Новый словарь иностранных слов: свыше 25 000 слов и словосочетаний. М.: Азбуковник, 2008. 1040 с.

3. Shomaxmudova R. Inklyuziv ta'limning nazariy va amaliy asoslari. O'quvmetodik qo'llanma. Toshkent. 2007. XT "Razzoqov O.J." bosmaxonasi – B.11.